

HOLSTEBRO KOMMUNE

Rådhuset • 7500 Holstebro

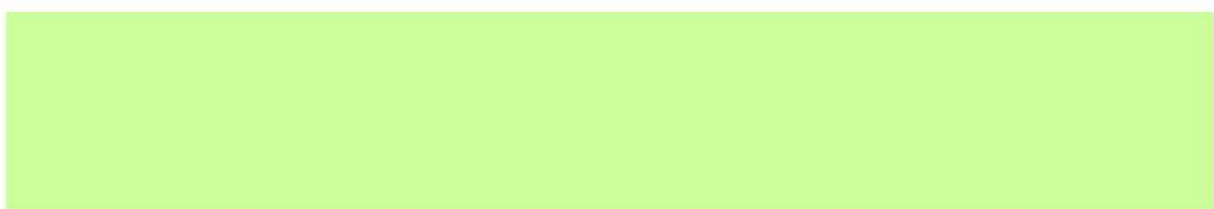
Birger Nørgaard Frederiksen
Stendisvej 48
7500 Holstebro

Dato: 06-06-2016
Sagsnr.: 09.17.17-P19-27-14
Henv. til: Brian Daniel Bak
Natur og Miljø
Direkte tlf.: 96 11 77 95
Afdeling tlf.: 96 11 75 57
naturogmiljo@holstebro.dk
www.holstebro.dk

Tillæg nr. 1 til § 11 MILJØGODKENDELSE af 23-02-2009

af kvægbrug

beliggende Stendisvej 48, 7500 Holstebro
Beliggende på matr. nr. 1c Den østlige Del, Borbjerg m.fl.

MILJØGODKENDELSE MEDDELT I HENHOLD
TIL LOVBK. NR. 442 AF 13. MAJ 2016 OM
MILJØGODKENDELSE M.V. AF HUSDYR-
BRUG.

Indholdsfortegnelse

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
STAMBLAD FOR VIRKSOMHEDEN	4
IKKE TEKNISK RESUMÉ	5
MEDDELELSE OM GODKENDELSE	6
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	7
GENERELLE FORHOLD	7
<i>Dokumentation.....</i>	7
<i>Udnyttelse af godkendelse</i>	7
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	7
<i>Landskabelige og kulturhistoriske forhold.....</i>	7
<i>Det ansøgte husdyrhold.....</i>	7
<i>Stalde.....</i>	8
<i>Foder.....</i>	9
<i>Opbevaring af husdyrgødning</i>	9
<i>Støj.....</i>	9
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER	9
<i>Drift af husdyrbrugets arealer</i>	9
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD.....	10
KLAGEVEJLEDNING.....	10
OFFENTLIGGØRELSE	10
RETSBESKYTTELSE	11
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN.....	12
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN.....	12
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING.....	13
GENERELLE FORHOLD	13
<i>Ansøger og ejerforhold.....</i>	13
<i>Lokalisering og planmæssige forhold</i>	14
<i>Landskabelige og kulturhistoriske områder</i>	15
<i>Ophør af husdyrbruget</i>	16
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	17
<i>Stalde og dyrehold.....</i>	17
<i>BAT-teknologi</i>	17
<i>BAT emissionsgrænseværdier for ammoniak</i>	17
<i>Ventilation</i>	18
<i>Rengøring af staldanlæg</i>	18
<i>Foder.....</i>	19
<i>Ensilage opbevaring og håndtering.....</i>	19
<i>Opbevaring af husdyrgødning og restvand</i>	19
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	20
<i>Ammoniak</i>	20
<i>Lugt.....</i>	21
<i>Transport</i>	22
<i>Tag- og spildevand.....</i>	23
<i>Renere teknologi og ressourcestyring.....</i>	23
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER	26
<i>Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer</i>	30

HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET 34

BILAG 35

BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING	35
BILAG 2 – NATUROMRÅDER OMKRING ANLÆG	36
BILAG 3 – LANDSKABELIGE FORHOLD.....	37
BILAG 4 – INDRETNING AF MALKESTALD I GAMMEL KOSTALD (KALVEBOKSE ETABLERES IKKE).....	38
BILAG 5 – HUSDYRBRUGETS AFLØBSFORHOLD	39
BILAG 6 – UDSPREDNINGSAREALER I HOLSTEBRO KOMMUNE	40
BILAG 7 – UDSPREDNINGSAREALER I HERNING KOMMUNE	41
BILAG 8 – TRANSPORTVEJE	42
BILAG 9 – UDSPREDNINGSAREALER OG NITRATFØLSOMT OMRÅDE	43
BILAG 10 – § 46 VURDERING FRA HERNING KOMMUNE	44
BILAG 11 – ACCEPT FRA OMKRINGBOENDE	49

Stamblad for virksomheden

Godkendelsesdato:	06-06-2016
Godkendelse hjemmel, lov nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.	§ 11
Husdyrbrugets navn, jf. CVR	BIRGER NØRGAARD FREDERIKSEN
CVR-nr. / P-nr.	18624192 / 1003503171
Husdyrbrugets adresse	Stendisvej 48, 7500 Holstebro
Husdyrbrugets telefonnumre	97468048
Husdyrbrugets kontaktperson(er)	Birger Nørgaard Frederiksen
Husdyrbrugets e-mail:	fbirger@live.dk
Matrikel	1c Den østlige Del, Borbjerg m.fl.
CHR	54000
(i)-mærket, bek. 486 af 25. maj 2012 om godkendelse af listevirksomhed	Nej
Ejendomsnr.	6610085053
Husdyrgodkendelsesskema nummer	88798
Husdyrbrugets konsulent	Heden og Fjorden, Karen V. Thomsen, Nupark 47, 7500 Holstebro, email: kvf@hflc.dk
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro E-mail: naturogmiljo@holstebro.dk Tlf. 96 11 75 63
Sagsnummer	09.17.17-P19-14-16

Ikke teknisk resumé

Holstebro Kommune har den 27-05-2016 modtaget ansøgning om tillæg til eksisterende § 11 miljøgodkendelse af 23-02-2009 for husdyrbruget på Stendisvej 48, 7500 Holstebro.

Der søges om udvidelse af dyreholdet fra 95 til 125 malkekøer inkl. opdræt svarende til en udvidelse fra 173,45 til 240,49 dyreenheder (DE). Tillægget omfatter etableringen af en ny sengestald nordøst for det eksisterende anlæg samt udvidelse af eksisterende plansiloanlæg vest for anlægget. Der etableres malkestald i den eksisterende stald.

Forhold der ikke ændres, er ikke behandlet i nærværende tillæg, og husdyrbrugets miljøforhold er derfor stadig reguleret i eksisterende godkendelse af 23-02-2009, der kan findes på www.weblager.dk.

Det godtgøres i tillæg til eksisterende miljøgodkendelse af 23-02-2009, at både det generelle ammoniakreduktionskrav samt BAT kan overholdes med en kombination af fast drænet gulv med skraber og ajleafløb og et fodertiltag med over 25 % af græsmarksafgrøder i totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt.

Ammoniakudledningen fra husdyrbrugets anlæg øges, men der kan ikke beregnes en øget belastning i den omkringliggende natur.

Husdyrbruget udbringer 240,49 DE i kvæggødning på 109,7 hektar ejede og forpagtede arealer i Holstebro og Herning Kommuner. Herning Kommune har vurderet miljøpåvirkningen ved udbringning af gødning på arealerne beliggende i Herning Kommune, jf. bilag 10.

Udkast til miljøgodkendelse har ikke været i 3 ugers høring hos naboer, da der er fremsendt erklæring om accept af projektet fra de berørte naboer.

Meddelelse om godkendelse

Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der gælder for ændring af husdyrbruget.

Husdyrbruget er større end 75 DE, men under 250 DE og er derfor omfattet af § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbrugets forhold til det eksterne miljø.

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering meddeler Holstebro Kommune hermed godkendelse til den ansøgte udvidelse af produktionsanlægget med de stillede vilkår på husdyrbruget matr. nr. 1c Den østlige Del, Borbjerg m.fl., beliggende Stendisvej 48, 7500 Holstebro.

Tillæg nr. 1 bygger på husdyrbrugets ansøgning og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af Miljøklagenævnets afgørelser og Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Tillæg nr. 1 fastlægger sammen med hovedmiljøgodkendelse af 23-02-2009 de vilkår, der er gældende for husdyrbruget.

På Holstebro Kommunes vegne

Brian Daniel Bak
Fagkoordinator

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

1. Vilkår 5, 9, 11, 18, 23, 36, 37 og 42 i hovedmiljøgodkendelse af 23-02-2009 ophæves.

Dokumentation

2. Vilkårene i miljøgodkendelse af 23-02-2009 er gældende for det ansøgte projekt.
3. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.

Udnyttelse af godkendelse

4. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen. Det vil sige, at der inden 2 år fra godkendelsesdatoen skal foreligge en skriftlig aftale med entreprenør om opførelse af ny stald, udvidelse af plansilo og ændring af eksisterende stald til malkecenter, som herefter skal være opført indenfor 1 år.
5. Det ansøgte skal etableres som et samlet projekt, og delvis udnyttelse af miljøgodkendelsen kan kun ske efter afgørelse fra Holstebro Kommune.

Husdyrbrugets anlæg

Landskabelige og kulturhistoriske forhold

6. Der skal etableres og stedse vedligeholdes skærmende beplantning syd og øst for ejendommen. Beplantningsbæltet skal bestå af minimum 3 rækker hjemmehørende løvfældende træer og buske og være plantet samtidigt med etablering af den nye sengestald.

Det ansøgte husdyrhold

7. Dyreholdet skal være sammensat og opstaldet på følgende måde:

Staldnavn	Dyretype og vægt-/ alderskorrektion	Antal	Staldsystem
Hytter	Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	6	Dybstrøelse (hele arealet)
Staldafsnit 1	Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	22	Dybstrøelse (hele arealet)
	Tyrekalf, tung race (40-60 kg)	65	Dybstrøelse (hele arealet)
Ny sengestald	Malkeko, tung race (EKM 11.000 kg)	5	Dybstrøelse (hele arealet)
	Malkeko, tung race (EKM 11.000 kg)	125	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time
	Kvie/stud, tung race (6-26 mdr.)	92	Sengestald med præfabrikeret drænet gulv, skrabning hver 2. time

Dyreholdet skal opgøres for hvert planår.

8. Nedgang i mælkeydelse må ikke omsættes til flere dyr.

Stalde

9. I ny sengestald skal der i gangarealet etableres faste, drænedede gulve med skraber.
- Gulve støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte. Præfabrikerede gulve skal have et fald på minimum 1,0 % mod gulvmidte.
 - Gulvet skal være udført med ajle afløb.
 - Lysningsarealet til ajle afløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gangareal i staldafsnittet.
 - Skrabere i ny sengestald skal forsynes med timer. Skrabere skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed af mere end en uge. Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberen er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
 - Der skal hver dag foretages skrabninger hver anden time. I den periode, hvor kvæget er på græs, kan skrabningen indstilles, mens kvæget er udegående.
10. I alle dybstrøelsesafsnit skal der strøs halm eller andet tørstof i tilstrækkelig mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.
11. Inden byggetilladelsen udnyttes, skal der foreligge en udledningstilladelse til afledning af tagvand via eksisterende dræn

Foder

12. Totalrationen til malkekøer inklusivt opdræt skal bestå af minimum 25 % græsmarksafgrøder (græs, græsensilage, hø eller grønpiller) i gennemsnit på årsbasis. Dokumentation for opfyldelse af dette vilkår skal fremgå af foderplaner, foderkontrol og skal opbevares i 5 år.

Opbevaring af husdyrgødning

13. Husdyrbruget skal føre logbog, der dokumenterer, at alle dyrene er udegående i sommerhalvåret med mindre, der fremsendes en kapacitetserklæring, der dokumenterer, at husdyrbruget råder over 9 mdr. opbevaringskapacitet.
14. I vilkår 22 i miljøgodkendelse af 23-02-2009 ændres det anførte vilkår 0 til vilkår 15.

Støj

15. I vilkår 29 i miljøgodkendelse af 23-02-2009 ændres det anførte vilkår 0 til vilkår 28.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

16. Godkendelsen omfatter kun de ansøgte ejede og forpagtede udbringningsarealer, der fremgår af bilag 6 og 7.
17. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 240,49 DE med den husdyrgødningssammensætning og næringsstofmængde, der fremgår nedenfor, og således at der på husdyrbrugets udbringningsareal ikke udbringes mere end 2,19 DE/ha.

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Kvæggylle	21.702	3.192	224,80
Dybstrøelse	1.547	210	15,68
I alt	23.249	3.403	240,49

Sædskifte

18. Betingelserne for udbringning af mere end 1,7 DE/ha i husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 3 skal overholdes.

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald kan klage over afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Fristen for at klage over afgørelsen er den **04-07-2016**.

Klagen skal sendes digitalt. Hvis du er borger, skal du klage via borger.dk, og hvis du er virksomhed eller forening, skal du klage via virk.dk. Du skal logge ind med NemID. Når du er logget ind, kan du søge på "Klag til Natur- og Miljøklagenævnet", hvor du bliver guidet igennem klageprocessen. Det koster 500 kr. i klagegebyr at få behandlet klagen.

Aktindsigt

Der er mulighed for at se det materiale, der er indgået i sagens behandling. Reglerne for hvilket materiale kommunen må udlevere er fastlagt i forvaltningsloven, offentlighedsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Søgsmål

Afgørelsen kan prøves ved domstolene. Dette forudsætter, at sagen er indbragt for domstolene senest 6 måneder efter, at afgørelsen er truffet.

Fritagelse for brug af klageportal

Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Fremsend anmodningen til Holstebro Kommune, der sender anmodningen videre til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om fritagelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- Birger Nørgaard Frederiksen, Stendisvej 48, 7500 Holstebro (ansøger).

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse er sendt til:

- Anne Dorthe og Niels Arne Nygaard Nielsen, Stendisvej 57 (nabo)
- Ruth Meldgaard Kristensen og Per Kristensen, Nørrevang 26, 7500 Holstebro (nabo)
- Morten Gudmund Rasmussen, Nørrevang 28, 7500 Holstebro (nabo)
- Per Christian Fleng og Ruth Meldgaard Kristensen, Bækgårdsvej 18, Holstebro (Bortforpagter)
- Marianne Urup Rørstrøm og Carsten Jensen, Vester Trabergvej 5, Holstebro (Bortforpagter)
- Mogens Nørgaard Frederiksen, Spejbjergvej 3, 7490 Aulum (Bortforpagter)
- Henry Jensen Bæk og Karen Kirsten Bæk, Stendisvej 46, Holstebro (nabo)
- Kirsten Kjeldsmark Villadsen og Claus Villadsen, Bækgårdsvej 5, 7500 Holstebro
- Heden og Fjorden, Karen V. Thomasen, Nupark 47, 7500 Holstebro, email: kvt@hflc.dk (ansøgers rådgiver)
- Herning Kommune, Miljø og Klima, CVR: 29189919
- Danmarks Naturfredningsforening, CVR: 60804214, P-nr: 1002121278 - (Interesseorganisation)

- Sundhedsstyrelsen Embedslægeinstitutionen Nord, CVR: 12070918, P-nr: 1003398533 - (Myndighed)
- Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation, CVR: 45812510, P-nr:1001874009 - (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, CVR: 37099015, P-nr: 1001751945 - (Interesseorganisation)
- FERSKVANDSFISKERIFORENINGEN FOR DANMARK, CVR: 25145615, P-nr: 1004659823 - (Interesseorganisation)
- Nissum Fjord Fritidsfiskerforening V/ Jens Ole Nielsen, CVR: , P-nr: , Hagevej 14, 6990 Ulfborg (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening, CVR: 54752415, P-nr: 1001712827 - (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening - Vestjylland, CVR: 29287112, P-nr: 1011976545 - (Interesseorganisation)
- Det Økologiske Råd, CVR: 15428376, P-nr: 1000921784 - (Interesseorganisation)
- De Kulturhistoriske Museer i Holstebro Kommune, CVR: 34744866, P-nr: 1018099531 - (Myndighed)
- Kulturarvsstyrelsen, CVR: 26489865, P-nr: 1008973780 - (Myndighed)

3 ugers høring af naboer

Udkast til tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 23-02-2009 har ikke været sendt i 3 ugers høring ved naboer, da der er fremsendt naboerklæring om, at der ikke er indsigelse mod projektet, jvf. bilag 11.

Retsbeskyttelse

Tillægget omfatter alene de forhold, der er beskrevet og behandlet i tillægget. Produktionen på adressen Stendisvej 48, 7500 Holstebro er derfor reguleret af både tillæg og hovedmiljøgodkendelsen af 23-02-2009.

I 8 år efter godkendelsens offentliggørelse er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jf. § 40 stk. 2 i lov nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Godkendelsen skal, jf. § 40 i bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar 2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Første regelmæssige revurdering skal foretages senest i år 2024.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Tillægget træder i kraft den 06-06-2016. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Udnyttelse af godkendelsen

Tillægget bortfalder, hvis det ikke er udnyttet inden 2 år fra offentliggørelse.

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og bl.a. følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 4/1997 om godkendelse af husdyrbrug
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav
- Vejledning nr. 1/2005 om rotter
- Vejledning nr. 1027/2007 om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

samt

- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002
- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003
- Skadedyrslaboratoriet: Retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde med husdyr i 2003

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende love og forordninger – hvis disse regler er skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.

Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan bl.a. findes på www.retsinfo.dk.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt. Dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 11, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang, det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at til- og frakørsel til husdyrbruget vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter blive vurderet iht. ovenstående i det omfang, det er relevant.

Ansøger og ejerforhold

Birger Nørgaard Frederiksen ejer og driver husdyrbruget på Stendisvej 48, 7500 Holstebro under CVR nr. 18624192. Husdyrbruget drives som et selvstændigt husdyrbrug uden nogen form for samdrift med andre ejendomme, herunder andre ejede

ejendomme. Den drifts- og miljøansvarlige på husdyrbruget er Birger Nørgaard Frederiksen.

Lokalisering og planmæssige forhold

Bedriften ligger cirka 400 meter nordøst for Skave by. Husdyrbrugets beliggenhed fremgår af bilag 2.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.
Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
Kommuneplan: Ejendommen er beliggende i det åbne land.

Skema 1. Lokalisering og planmæssige forhold

Afstand fra staldanlæg og lign. til nærmeste nabo, byzone m.v.:	Afstand
Nærmeste nabo (Stendisvej 57) – krav 50 meter	145 m
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Erhvervsområde nord for Skave) - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	400 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	> 1 km
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren - vurdering indenfor 300 meter	> 1 km

Afstand fra hele anlægget til nærmeste naturområder:	Afstand
Højmose	ca. 12 km
Lobeliesø	ca. 12 km
Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder	7,4 km
Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder	2,1 km
Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	8 km
Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	7,6 km
Ammoniakkfølsomme søer, herunder kalkrige søer* og vandhuller med kransnålgær og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	7,7 km

*) Disse søtyper er endnu ikke fuldstændigt kortlagt, hvorfor den nærmeste § 3 sø indenfor internationalt beskyttelsesområde er angivet.

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
Ikke almene vandforsyningsanlæg (krav 25 m) - ny stald - nye ensilagepladser	85 m 27 m
Almene vandforsyningsanlæg (krav 50 m) - ny stald - nye ensilagepladser	>> 50 m >> 50 m
Vandløb, grøft, dræn og søer >100 m ² (krav 15 m) - ny stald - nye ensilagepladser	> 500 m > 500 m

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
Offentlig vej og privat fællesvej (krav 15 m) - ny stald - nye ensilagepladser	15 m 140 m
Levnedsmiddelvirksomhed (krav 25 m) - ny stald - nye ensilagepladser	>> 25 m >> 25 m
Beboelse på samme ejendom (krav 15 m) - ny stald - nye ensilagepladser	33 m 57 m
Naboskel (krav 30 m) - ny stald - nye ensilagepladser	90 m 150 m

Afstand fra den nye stald til Stendisvej overholder akkurat afstandskrav på 15 meter. Det er ansøgers ansvar at afstandskravet overholdes, og ved opførelse af stalden skal ansøger derfor være særligt opmærksom på, at afstandskravet ikke overskrides.

Samlet vurdering

Det vurderes, at den nye stald og ensilageplads opfylder afstandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmoser, lobeliesø, hede større 10 ha, overdrev, større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor international naturbeskyttelsesområder).
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindingsanlæg offentlig og privat fællesvej og egen beboelse

Landskabelige og kulturhistoriske områder

Vurdering i forhold til anlægget

Den nye stald ønskes opført nordøst for ejendommens øvrige bygninger og køresiloerne vest for disse. Ejendommen ligger i en afstand af ca. 400 meter nord for Skave i et område / tracé, der i kommuneplan 2013 er defineret som værdifuldt kulturmiljø 'Oldtidsvejen', som løber langs sidste istids hovedopholdslinje gennem hele Vestjylland fra Vesterhavet ved Trans ind til Karup Å. Vejforløbet eller vejkorridoren markeres af 1) fredede og overpløjede gravhøje, samt af 2) vejspor, som ses i heder og på luftfotos, og af 3) eksisterende veje og hulveje. Forløbet er meget markant fra Vesterhavet og helt ind til Stubbergård Sø og Flynder Sø. Herefter på det sidste korte stræk er der flere forløb, som hver især er markeret med gravhøje, men ikke så markant, som på resten af strækningen. Forløbet strækker sig over ca. 77 km. Der er ca. 430 fredede gravhøje i forløbet og registreret ca. 1070 overpløjede høje (hvoraf nogle kun er registrerede på luftfotos), altså i alt ca. 1500 gravhøje. Højrækken er uden tvivl en af de mest markante i landet.

Indenfor en afstand af 500 meter fra ejendommen ligger der 3 gravhøje samt beskyttede diger, jf. bilag 3.

Gravhøjene er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 18, hvilket vil sige, at der indenfor en afstand af 100 m fra højens fod ikke må foretages ændring i tilstanden af arealet (bygges, plantes m.v.). Selve højen er omfattet af Museumslovens § 29e og § 29f, hvilket vil sige, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af fortidsmindet, og at der på fortidsmindet og indenfor en afstand af 2 m derfra ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes (eller anvendes metaldetektor).

Ved sten- og jorddiger og lignende forstås menneskeskabte, linjeformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer. Digerne er beskyttet i henhold til museumslovens § 29a. Der må derfor ikke foretages ændring i tilstanden af digerne.

Under forudsætning af, at der suppleres med en kraftig beplantning i syd (evt. langs ejendommens adgangsvej) og øst i forhold til stalden, vurderes det, at det ansøgte ikke vil medføre væsentlig landskabelig påvirkning. Der stilles derfor vilkår om beplantning syd og øst for ejendommen.

Ejendommen ligger i øvrigt udenfor skovbyggelinje, å- og søbeskyttelseslinje, kirke-zoner og kirkebyggelinje, kystnærhedszone, landskabelige interesseområder og fredede områder.

Vurdering i forhold til arealer

På udbringningsarealerne findes gravhøje og beskyttede diger. Se bilag 6. Vedr. beskyttelse af gravhøje og diger se ovenfor. Desuden ligger arealerne delvist indenfor det kulturhistoriske område 'Oldtidsvejen' – se ovenfor.

Arealanvendelsen i indeværende miljøgodkendelse vurderes ikke at være af betydning for gravhøjene, digerne og 'Oldtidsvejen'.

Holstebro Kommune vurderer samlet, at den ansøgte arealdrift ikke vil medføre forringelser af de landskabelige eller kulturhistoriske værdier i området.

Ophør af husdyrbruget

Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes og indholdet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Der stilles vilkår om, at det ved eventuelt ophør af produktionen skal sikres, at der ikke sker forurening af natur eller miljø.

Husdyrbrugets anlæg

Stalde og dyrehold

Udvidelsen af dyreholdet fremgår af Skema 2, hvor antallet af dyr i nudrift og ansøgt drift samt staldsystem fremgår. Situationsplan over husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg fremgår af bilag 1.

Skema 2. Husdyrholdets sammensætning og opstaldning i relation til dyretyper, antal, stipladser og staldsystem og BAT-niveau.

Staldnavn	Dyretype og vægt-/alderskorrektion	Nudrift drift		Ansøgt drift		Staldsystem og BAT-niveau
		Antal	DE	Antal	DE	
Hytter	Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	7	1,89	6	1,62	Dybstrøelse (hele arealet)
	Tyrekalv, tung race (40-60 kg)	8	0,10			
Staldafsnit 1	Malkeko, tung race	82	113,35			Bindestald med riste
	Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning)	74	35,84			Spaltegulvbokse
	Småkalv, tung race (0-6 mdr.)			22	5,95	Dybstrøelse (hele arealet)
	Tyrekalv, tung race (40-60 kg)			65	0,85	Dybstrøelse (hele arealet)
Staldafsnit 2	Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	14	3,78			Dybstrøelse (hele arealet)
	Tyrekalv, tung race (40-220 kg)	39	0,51			
	Malkeko, tung race	13	17,97			
Ny senge-stald	Malkeko, tung race (EKM 11.000 kg)			125	181,72	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time
	Malkeko, tung race (EKM 11.000 kg)			5	7,27	Dybstrøelse (hele arealet)
	Kvie/stud, tung race (6-27 mdr.)			92	43,08	Sengestald med præfabrikeret drænet gulv, skrabning hver 2. time
Dyreenheder			173,45		240,49	

Staldanlægget udvides med en ny senge-stald på 2920 m² og dyreholdet udvides med 35 malkekøer samt opdræt. Herudover etableres en ny ensilageplads på 528 m² samt forplads i nordlig forlængelse af de eksisterende plansiloer, jvf. bilag 1.

BAT-teknologi

Kravet om renere og bedste tilgængelige teknik (BAT) er at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at omgivelserne ikke influerer på fastlæggelsen af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

BAT i relation til management, opbevaring og udbringning af husdyrgødning, ressourceforbrug etc. er behandlet i hovedgodkendelsen. BAT i relation til ammoniakfordampning ændrer sig grundet det ansøgte, og er derfor behandlet i det følgende afsnit.

BAT emissionsgrænseværdier for ammoniak

Ansøger BAT-redegørelse

Beregninger efter Miljøstyrelsens Vejledende emissionsgrænseværdier (2011) giver et emissionsniveau på 1.382 kg NH₃-N i husdyrgodkendelse.dk.

I husdyrgodkendelse.dk er der med det ønskede dyrehold opnået en emission på 1.368 kg NH₃-N. BAT-niveauet er således nået.

Holstebro Kommunes vurdering af BAT

Holstebro Kommune vurderer, at beregningen af BAT-niveau i husdyrgodkendelse.dk kan anvendes i den konkrete sag, idet der etableres ny staldbygning, og vilkår i hovedgodkendelsen af 23-02-2009 er ikke i modstrid med forudsætningerne for beregningerne.

Holstebro Kommune stiller vilkår til opstaldning og staldgulv, der sikrer, at den anvendte ammoniakreducerende teknologi implementeres og drives efter specifikationerne. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrbrugets ammoniakudledning fra stald og lager overholder kravet om anvendelse af BAT.

Som følge af det ansøgte ophæves vilkår 9 og 10 i eksisterende miljøgodkendelse af 23-02-2009 omhandlende staldsystemer og opstaldning.

Ventilation

Der er naturlig ventilation i den nye stald. Ved tidligere miljøgodkendelse i 2010 er det oplyst, at der er naturlig ventilation i Staldafsnit 2 (kalvestald). Stalde med mekanisk ventilation skal ikke anvendes til opstaldning af dyr efter udvidelsen.

Ventilation på husdyrbruget forventes dermed ikke at kunne give anledning til gener for de omkringboende. Idet staldventilationen er naturlig er den kun forbundet med et minimalt energiforbrug. Holstebro Kommune vurderer naturlig ventilation som værende BAT i de pågældende stalde.

Såfremt der senere ønskes ændring i ventilationsformen på husdyrbruget, skal dette forinden vurderes iht. principperne for BAT, og forhold omkring bl.a. støj og energiforbrug m.v. skal gennemgås.

Rengøring af staldanlæg

Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for, at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Der er afhentning af mælk hver anden dag, hvorfor køletanken bruger 2 liter F60 surt desinfektionsmiddel og 1,5 L natriumhydroxid (triodan) per rengøring; I malkestalden bruges der omkring 3 liter af hvert produkt hver dag. Samlet giver det et forbrug på ca. 1500 liter F60 og ca. 1360 liter natriumhydroxid. Doseringen af rengøringsmidlerne sker automatisk. For at undgå overforbrug af midlerne kontrolleres doseringsenheden 2 gange årligt i forbindelse med serviceeftersyn på malkeanlægget. Derudover anvendes der omkring 300 L sæbe til rengøring af vinduer og lignende.

Idet erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på staldlugtemissionen, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Foder

I foderladen er der roehus og 3 siloer til kraftfoder, samt opbevaring af hjælpepestoffer. Der er opsat 2 nye udendørssiloer på 32 tons til kraftfoder vest for foderladen. Der er etableret en stationær overdækket blandeplads for foderblanderen, vest for foderlade. Der anvendes eller opbevares ikke kartoffelpulp på ejendommen.

I ansøgningen er der anvendt et græsfodringstiltag som virkemiddel, jvf. skema 4. Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at totalrationen til malkekøer inklusivt opdræt skal bestå af minimum 25 % græsmarksafgrøder (græs, græsensilage, hø eller grønpiller) i gennemsnit på årsbasis.

Ensilage opbevaring og håndtering

Opbevaring af ensilage i plansiloer

Der opføres en ny ensilagesoli på 528 m² samt forplads i nordlig forlængelse af de eksisterende ensilagesiloer, se bilag 1.

Opbevaring af husdyrgødning og restvand

I nedenstående Skema 3 angives gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget:

Skema 3. Gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	10 års beholderkontrol	Før ændring	Efter ændring
			Kapacitet [m ³]	Kapacitet [m ³]
Gyllebeholder	1982	2007	700	700
Gyllebeholder	1997	2007	1.100	1.100
Gyllekanaler		---	0	680
Gyllebeholder, lejet* (spegbjergvej 1, 7490 Aulum)	1992	2002	0	500
Samlet opbevaringskapacitet:			1.800	2.980

Gylleproduktionen er beregnet til 4.459 tons. Herudover er der ca. 1.700 m² ensilageområdet, hvorfra der forventes ca. 1.400 m³ ensilagesaft/restvand. Det er anført, at den opsamlede ensilagesaft/restvand udbringes direkte fra en 80 m³ opsamlingsbeholder.

Der kan imidlertid forventes perioder med frost, vandmættede og lign., hvor udbringning ikke er tilladt. I disse perioder skal restvandet pumpes over i gylleopbevaringsanlæggene. Anslås disse perioder til maksimalt at andrage 3 mdr. pr. år vil der årligt skulle være opbevaringskapacitet til ca. 350 m³.

Indregnes 25 % af restvandet i gylleproduktionen, bliver opbevaringskapaciteten på 7,4 mdr. Indregnes restvandet ikke, er opbevaringskapaciteten på 7,9 mdr. I henhold til gældende bestemmelser skal der være 9 mdr. opbevaringskapacitet med mindre dyrene er på græs i sommerhalvåret. Dette betyder, at husdyrbruget skal dokumen-

tere, at dyrene er udegående i sommerhalvåret eller indgå opbevaringsaftaler på yderligere ca. 600 m³. Der stilles vilkår herom.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Ammoniak

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget er beregnet til 1.367 kg/år, hvilket er en meremission på 211 kg N/år i forhold til hovedmiljøgodkendelsen fra 2009 og en merudledning på 470 kg N/år siden 2008, jvf. skema 3.

Skema 4. Ammoniakfordampning fra husdyrbrugets staldanlæg.

Beskrivelse	N-emission
Ammoniaktab fra stalddsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav	89 kg N / år
Ammoniaktab fra staldaftsni og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion	0 kg N / år
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer)	907 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	355 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	16 kg N / år
Samlet emission fra stald og lager	1.368 kg N / år
Meremission fra stald og lager	211 kg N / år

Jf. Skema 5 er husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt for det ansøgte projekt.

Skema 5. Ammoniakfordampning fra husdyrbrugets staldanlæg.

Forhold	Vurdering
Overstiger græsmarkafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inkl. opdræt?	Ja
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-215 kg N/år

Ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000 (kategori 1 natur)

Det nærmest liggende Natura 2000-område i forhold til ejendommen er EF-habitatområde nr. 41 Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø.

Mindsteafstanden hertil er ca. 7,5 kilometer.

Med denne afstand og en samlet udledning af ammoniak på 1.368 kg N/år efter ændringen vil reglerne for kategori 1 natur være overholdt med god margin. Der forventes ingen negativ effekt på Natura 2000-området.

Større ammoniakfølsomme naturområder udenfor Natura 2000 (kategori 2 natur)

I en afstand af ca. 2,5 kilometer vest for ejendommen er registreret to ca. 3 ha store overdrevsarealer, som dermed er omfattet af reglerne for kategori 2 natur. Der er tale om forholdsvis fine overdrevsarealer langs en dal syd for Borbjerg, jvf. bilag 2.

Beregninger viser, at ammoniaknedfaldet på området vil være 0,0 kg N/år. Hermed ventes ingen eller kun en ubetydelig negativ effekt på overdrevsarealerne. Beskyttelsesniveauet for kategori 2 natur vil være overholdt.

Ammoniakfølsomme naturområder i øvrigt (kategori 3 natur)

De nærmeste områder med kategori 3-natur er nogle søer i en afstand af 500-900 meter fra anlægget samt eng- og mose området i en afstand af ca. 1,2-1,6 kilometer fra anlægget, jvf. bilag 2. Der er tale om C-målsatte områder, som i nogen grad er kulturpåvirkede. Beregninger viser, at der ikke kan dokumenteres et øget ammoniaknedfald på områderne med en merudledning på 211 kg N/år fra anlægget. Beskyttelsesniveauet for kategori 3 natur vurderes derfor at være overholdt.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere m.v. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet er det fx staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har bl.a. til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleværdige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme.

Lugtemissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller der omtales FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Det er i skemaet angivet, hvilken af de to modeller der giver den længste geneafstand.

Beregning af geneafstande efter FMK vejledningen og 'Ny Lugtvejledning'

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
+ Stendisvej 57	0	FMK	67,54	52,79	67,54	52,79	189,04	Ja	Ja
+ Trøjsgadevej 4	0	NY	125,75	56,27	125,75	56,27	426,27	Ja	Ja
+ Rosenvænget 7	0	FMK	120,06	93,84	120,06	93,84	755,06	Ja	Ja
+ Den østlige Del, Borbjerg	0	FMK	213,58	166,93	213,58	166,93	485,31	Ja	Ja

Samlet vurdering for lugt

Skave er den nærmeste by, og byzonen ligger ca. 400 m fra anlægget. Der ligger ikke samlet bebyggelse indenfor 1 km fra anlægget. Nærmeste nabo, Stendisvej 57, ligger ca. 145 meter fra nærmeste staldbygning.

Beregningerne viser, at genekriterierne i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. På baggrund heraf vurderes det, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener hos de omkringboende.

Transport

Oplyst i ansøgningen: Antallet af transporter er opgjort til 585 i nudriften og 625 i ansøgt produktion, hvilket er en stigning på 7 %. Størsteparten af udkørslen af gylle og hjemkørsel af grovfoder sker omkring Stendisvej, men ca. 30 % af transporterne sker over større afstande. Til flytning af gylle anvendes lastbil, dels for at give en hurtig transport, men også for at køre så få læs som muligt.

Det er oplyst at gylle, der transporteres til arealer syd for Aulum sker med lastbil. Maskinstationens gyllevogn tager 25 t. Afhængig af afgrøder og udbytte vil der være et antal transporter tilbage til ejendommen med grovfoder, korn og halm.

Skema 6. Oversigt over antallet af årlige transporter, oplyst i ansøgning:

Type	Antal transporter		
	før udvidelse	efter udvidelse	% ændring
Flytning af gylle til Aulum, Hodsager og Vester Trøjbjerg	25	25	
Udkørsel med gyllevogn fra gyllebeholder	70	80	+14 %
Udkørsel af dybstrøelse	20	10	-50 %
Grovfoder	160	200	+25 %
Mælk	182	182	
Levende dyr, indkøb	0	0	
Levende dyr, til slagteri	24	24	
Døde dyr	26	26	
Indkøbt foder	26	26	
Affald	26	26	
Mineraler, sækkevarer m.m.	26	26	
I ALT	585	625	+ 7 %

Vurdering af transporter

Foder- og gødningstransporter vil blive forøget. Idet transporterne normalt ligger i dagtimerne og ikke har karakter over, hvad der er normalt forekommende for lastvogne og traktorer, forventes det, at støjen ikke vil være væsentligt belastende for omgivelserne.

Udvidelsen i DE er på cirka 40 %. Det samlede antal transporter øges kun med 7 %, og antallet af transporter vurderes ikke at ligge over, hvad man kan forvente.

Holstebro Kommune vurderer, at transportbelastningen som følge af udvidelse af husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener.

Tag- og spildevand

Afløbsplan fremgår af bilag 5 og 1. Restvand m.m. fra husdyrbruget håndteres som angivet i nedenstående skema:

Restvandstype	Håndtering
Tagvand	Ledes til eksisterende dræn
Ensilagesaft og restvand fra ensilageplads / befæstede arealer	Ledes til separat opsamlingsbeholder
Møddingsplads	Afløb til gyllebeholder
Restvand fra vask af stalde	Ledes til gyllekanaler
Mælke-/malkerumsrestvand	Ledes til gyllekanaler

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan kan ejendommen evt. blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på ejendommen.

Da tagvand ledes til eksisterende dræn skal der indsendes ansøgning om udledningstilladelse, jvf. miljøbeskyttelseslovens bestemmelser. Der stilles vilkår om, at en given byggetilladelse ikke må udnyttes før der foreligger en udledningstilladelse.

Der stilles vilkår om, at befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger altid skal holdes rene for affald, foderrester, gødningsspild m.v., således, at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.

Renere teknologi og ressourcestyring

Miljø- og ressourcestyring bygger på et helhedsprincip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen, herunder at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer, at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet, samt at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelserne bliver minimeret, under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi, herunder besparelser på vand og el:

Energi

- Hvis f.eks. elforbruget stiger tages der kontakt til energiselskabet, hvorefter der udarbejdes en handlingsplan for at nedsætte forbruget.
- Naturlig ventilation i stalde har lavt energiforbrug.
- Der er etableret natbelysning i staldene, så der bruges mindre strøm i stalden til lys om natten.
- Der sidder reflektorer på lysstofrør, således at lyseffekten er høj. Hyppig vask af lysstofrør, sikrer ligeledes at energien til belysningen udnyttes optimalt.

	▪ Varmegenindvinding fra mælken giver varmt vand til rengøring. ▪ Overskudsvarme fra mælken og stalden anvendes til opvarmning af stuehuset. ▪ Der anvendes energisparepærer overalt. ▪ Frekvensstyret vakumpumpe i malkestalden hvor energiforbruget er ca. 30 % lavere end den traditionelle pumpe. ▪ Der er etableret grovfodersiloer tæt på staldanlæg for at minimere den interne transport af grovfoder. ▪ Vinduer, overlysvinduer og tagplader holdes rene, så sollyset kan udnyttes til belysning så vidt muligt.
Vand	▪ Der holdes øje med lækager i rør og vandkopper, hvilket straks repareres. ▪ Vaskevandet fra malkestalden opsamles og genanvendes til udvendig vask af malkestalden.
Management	▪ Ejer fører medicinjournal i henhold til gældende lov. ▪ Der føres sprøjtejournal over anvendelsen af pesticider. ▪ Der føres endvidere journal over udbringning af handels- og husdyrgødning. ▪ Der udarbejdes mark- og gødningsplan i henhold til lovkrav. ▪ Kvælstoftilførslen korrigeres årligt i forbindelse med kvælstofprognosen, der offentliggøres omkring 1. april (N-prognosen afhænger af klimaet de enkelte år). ▪ Gylle spredes fortrinsvis indenfor normal arbejdstid for at minimere lugtgener for naboer. ▪ Der foretages en-dagsfoderkontroller ▪ Fodersammensætning og fodringsstrategi evalueres og tilpasses løbende, således at nyeste viden anvendes. ▪ Besætningen gennemgås sammen med dyrlæge hver 4. uge, hvor besættningens behandlingsbehov konstateres. ▪ Der er tilknyttet en række fagkonsulenter, der gennemgår bedriften med ejer og medarbejdere efter behov. ▪ Der føres løbende kontrol med produktionsresultaterne i stalden via E-kontroller. ▪ Der er udarbejdet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. ▪ Ved påfyldning af marksprøjte sikres at der ikke sker overløb. Påfyldningen sker under opsyn. ▪ Ejer opbevarer skriftlige forpagtningskontrakter, således at råderetten over udspretningsarealet kan fastslås. Ejer opbevarer endvidere skriftlige overførselsaftaler. ▪ Personalet uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse. ▪ Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. ▪ Gyllebeholdere tømmes ca. 1 gang årligt for inspektion og vedligeholdelse. ▪ Gylle omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
Ammoniak	▪ Der føres logbog for samtlige beholdere af husdyrgødning. Flydelaget kontrolleres jævnligt, hvilket sikrer at der altid er minimal emission af ammoniak. ▪ Den nye stald opføres med præfabrikeret drænet gulv, som har en lav ammoniakfordampning.
Fosfor	▪ For at kunne dokumentere et lavere fosforindhold i foderet i forhold til normen opbevares foderplaner og indlægssedler på ejendommen.

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Forbruget af ressourcer på husdyrbruget består primært af vand, el og olie, se Skema 7:

Skema 7. Husdyrbrugets ressourceforbrug.

Type	Forbrug før 2010	Forventet forbrug efter udvidelse 2010	Forventet forbrug efter udvidelse
EL forbrug i stald [kWh]	53.777	55.000	112.000
Vand [m ³]	2.436	2.500	3.500
Markvanding [m ³]	75.000	75.000	75.000
Olie [liter]	3.500	4.000	5.500

Det er oplyst følgende i ansøgningen: Glødepærer, som er tændt et par timer om dagen, bør erstattes af A-pærer. En A-pære sparer 75 % i forhold til en tilsvarende glødepærer. Det billigste lys er sollyset. Ved at holde vinduer, ovenlysvinduer og tagplader rene kan der opnås en besparelse på dette område. De lyse farver i staldene, giver en bedre udnyttelse af lyset. Kalkning/hvidtning giver mere lys. En måde at sænke elforbruget, er at lade en miljøkonsulent fra elselskaberne gennemgå ejendommen. Det sikrer en effektiv udnyttelse af energien. I den nye malkestald vil der blive opsat en vakuumpumpe med frekvensstyring. Denne type har et energiforbrug der er ca. 30-50 % under forbruget fra en pumpe uden styring. I den nye stald udstyres lysstofrør med Hf-forkobling, der ligeledes har et lavere energiforbrug end traditionelle lysstofrør. Lyset i den nye stald styres af et lysur.

Overskudsvarmen fra køletanken anvendes til opvarmning af stuehuset.

Med henblik på at sikre, at der løbende er fokus på at reducere forbruget af vand, energi og olie, stilles vilkår om at forbrug af vand, energi og olie registreres i husdyrbrugets driftsregnskab. Desuden udarbejdes lovpligtige gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.

Med udgangspunkt i regnearket 'Normenergiforbrug' fra Energi Midt er det forventede energiforbrug i stalden på 112.000 kWh.

En energigennemgang af ejendommen kan medvirke til at sikre fokus på muligheder for energibesparelse. Energigennemgangen skal f.eks. tage udgangspunkt i Dansk Landbrugsrådgivnings energisparkatalog, og som minimum indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførsel af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskinel og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. I miljøgodkendelsen 2010 er stillet vilkår om, at husdyrbruget skulle gennemgås af en energikonsulent med henblik på implementering af lønsomme ressourcebesparende teknologier. Dette er også gældende for den nye stald.

Malkeanlæg

Varmegenindvinding fra mælken giver varmt vand til rengøring. Overskudsvarme fra mælken og stalden anvendes til opvarmning af stuehuset. I den nye malkestald vil der blive opsat en vakuumpumpe med frekvensstyring.

På et gennemsnitligt kvægbrug bruges op til 15 % af energiforbruget på mælke-/malkeanlægget. Anlægget bør derfor vurderes løbende mht. vedligeholdelse/rengøring m.v.

I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en lang række krav til anlæg, indretning og drift af husdyrbrug, som gælder for alle husdyrbrug. En lang række af disse anlæg og indretninger bygger på anvendelse af renere teknologi eller den bedst tilgængelige teknologi (BAT).

I godkendelsen stilles der vilkår om, at husdyrbrugets malkeanlæg løbende og minimum 1 gang om året skal gennemgås af køleteknikere med henblik på at sikre, at anlægget kører energimæssigt optimalt. Servicen skal noteres i driftsjournal og kontrolrapport skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT bl.a. følgende:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent.
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning.
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås.
- at der anvendes energibesparende belysning.
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt.
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget, med de stillede vilkår, lever op til BAT på management. Herunder skal det påpeges, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er behandlet senere i miljøgodkendelsen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Der er i høj grad sammenfald mellem arealerne vurderet i hovedmiljøgodkendelsen og dette tillæg. Den væsentligste ændring er, at forpagtningen af mark 17-0 er ophørt og gylleaftalearealerne 18-0, 20-0 samt G. 1-0 er blevet forpagtet.

De ejede og forpagtede udspretningsarealer udgør 109,70 ha, og beliggenheden fremgår af bilag 6 og 7. Udspretningsarealerne i Holstebro Kommune fremgår af bilag 6 og udspretningsarealerne i Herning Kommune fremgår af bilag 7. Udspretningsarealer beliggende i Herning Kommune er selvstændig vurderet af Herning Kommune, jvf. bilag 10.

Husdyrgødningen er sammensat som det fremgår af Skema 8:

Skema 8. Næringsstofsammensætning og husdyrgødningstyper til- og fraført husdyrbruget.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Produceret husdyrgødning				
Stendisvej 48, 7500	Kvæggylle	21.702	3.192	224,80
Stendisvej 48, 7500	Dybstrøelse	1.547	210	15,68
I alt		23.249	3.403	240,48

Forudsætninger for arealdriften

I henhold til husdyrlovens § 17, stk. 3 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 15 og 16 må der ikke ske ændringer i udbringningsarealet eller indgås nye aftaler om udbringning af husdyrgødning på tredjemands arealer uden forudgående godkendelse fra godkendelsesmyndigheden. Der må ikke modtages slam eller andet affald med næringsstofindhold til udbringning på marker eller lignende.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for Holstebro Kommune skal kunne fremlægges diverse sædskifteplaner, gødningsplaner eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Harmonikrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsen stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften, og den mængde husdyrgødning, der udbringes (harmonikrav). For kvæg må der udbringes 2,3 DE/ha pr. planperiode, hvis betingelserne i bilag 3 i husdyrgødningsbekendtgørelsen overholdes:

- Mindst 70 % af harmoniarealet skal dyrkes med foderroer, græs (permanent eller i omdrift) eller græsefterafgrøder (udlagt før eller efter høst, dog senest 1. august i vårbyg, helsæd, grønkorn eller majs).
- Husdyrgødning må ikke udbringes fra 31. august til 1. marts på et græsareal, som pløjes i samme planperiode.
- Pløjning skal efterfølges af en afgrøde med kvælstofbehov, og græs i omdrift må kun pløjes om mellem 1. marts og 1. juni.
- Græsefterafgrøder må tidligst nedpløjes eller nedvisnes 1. marts.
- Der må ikke dyrkes bælgssæd, kløver og andre kvælstoffikserende planter, undtaget kløvergræs med mindre end 50 % kløver.
- Der skal foretages N- og P-analyser af jord i omdrift mindst hvert 3. år pr. 5 ha. Der skal foreligge dateret dokumentation herfor, fx N-min beregning og jordanalysekort.
- Senest ved ansøgning om enkeltbetaling skal det indberettes, at bedriften udbringer op til 2,3 DE/ha i planperioden.

Der er ansøgt om at udbringe 2,19 DE/ha på de ejede og forpagtede arealer, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt, under forudsætning af, at ovenstående betingelser er opfyldt.

BAT i forhold til udbringningsarealer er bl.a. at den producerede husdyrgødning afstemmes med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af kunstgødning.

Udskiftning af udbringningsarealer

Alle ændringer i udbringningsarealer skal godkendes af Holstebro Kommune. Anmeldelse af udskiftning af bedriftens udbringningsarealer, eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udbringning af husdyrgødning, skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse 1. august. Holstebro Kommune skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skiftes ud. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan

anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Holstebro Kommune har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Sædskifte

Alle arealerne drives med K12 sædskifte, der er identisk med referencesædskiftet. K12 sædskifte svarer til, at betingelserne for at anvende op til 2,3 DE/ha er opfyldt (se afsnit ovenfor om harmonikrav). Dette er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Da beregningerne er foretaget på et sædskifte, der ikke afviger fra referencesædskiftet, stilles der ikke vilkår til anvendelsen af et specifikt sædskifte.

Udbringning af husdyrgødning

Det er oplyst i ansøgningen, at

- ansøger følger gældende regler vedr. udbringning af husdyrgødning,
- der dyrkes ikke vintersæd, hvorfor udbringning med slanger ikke foretages,
- udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning,
- husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer,
- husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.,
- gyllen nedfældes på sort jord og i græsmarker.

Holstebro Kommunes vurdering

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold, og evt. nedbør). Hvis gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører til et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen, herunder udbringningsteknik, placering i sædskiftet og vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig.

Transport

Transport af gylle til udspretningsarealerne fremgår af bilag 8. Det er vurderet i tidligere afsnit vedr. transport, at transport af husdyrgødning til udbringningsarealerne ikke er forbundet med væsentlige gener.

Bynære udbringningsarealer

Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28 fastsætter regler for udbringning af husdyrgødning på arealer nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder, samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Udbringningsarealerne 1-0, 1-1 og 6-0 omkring Stendisvej 48 er delvist beliggende nærmere end 200 meter fra Skave byzone (se bilag 16), hvor det gælder, at husdyrgødning ikke må udbringes

lørdage, søndage og helligdage, og at gødning skal nedfældes eller udbringes med teknologi, der er tilsvarende lugtreducerende. Holstebro kommune vurderer, at de trafikale og lugtmæssige gener fra udbringning af husdyrgødning er begrænsede, idet der er tale om udbringning over en begrænset tidsperiode.

BAT

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- Krav om at udarbejde mark- og gødningsplaner,
- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer og græsmarker,
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder,
- ikke tilladt at udbringe gødning på vandmættet, oversvømmet, frosset eller sne-dækket areal,
- ikke tilladt at udbringe gylle på stærkt hældende arealer mod vandløb og søer,
- regler om 2-10 m dyrkningsfrie bræmmer omkring visse vandløb.

Herudover er der en række BAT-forhold, der ikke er direkte reguleret i dansk lovgivning eller kan tolkes i en bredere miljømæssig forstand, såsom:

- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner, man anvender til udspredning og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen,
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber, at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning,
- anvendelse af godt landmandskab, såsom at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for, at folk er hjemme, samt at undgå weekender og helligdage, og at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene,
- behandling af husdyrgødning mhp. at minimere lugtemissioner, hvilket kan tillade mere fleksibilitet til identificering af passende egne og vejrforhold i forbindelse med tilførsel på markerne,
- sprede gødning så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted,
- ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet).

Holstebro Kommune forholder sig primært til de sidst nævnte forhold, da de ikke direkte er omfattet af generel lovgivning. Der stilles derfor vilkår om, at udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I tæt bebyggede områder skal nedfældning eller nedbringning ske umiddelbart efter udbringning.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT mht. udbringning af husdyrgødning, på baggrund af ansøgers beskrivelse, de stillede vilkår og lovgivningen på området i øvrigt.

Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer

Bilag IV-arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende bl.a. at yngle- og rastekområder ikke må beskadiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne bl.a. ikke må ødelægges.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne, vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget.

Småflagermus:	På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.
Birkemus:	Arten er ikke registreret i området.
Odder:	Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.
Markfirben:	Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær ejendommen.
Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse:	Ingen af disse er registreret nær ejendommen eller dens udbringningsarealer.
Grøn kølleguldsmed:	Forekommer udbredt i Storåen, men vil ikke blive negativt påvirket af udvidelsen.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udspretningsarealer er Holstebro Kommune ikke bekendt med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse.

Grundvand

Alle udspretningsarealer i Holstebro Kommune med undtagelse af mark 16-0 og 17-1 ligger helt eller delvist inden for områder med nitrutfølsomt indvindingsopland (NFI), jvf. bilag 9

Der er lavet en ny grundvandsmodel dækkende pågældende område. I den forbindelse er der beregnet et nyt indvindingsopland for Sandagergård Vandværk, som ikke er endeligt kvalitetssikret endnu. Der medtages derfor både et gammelt og et nyt indvindingsopland for Sandagergård Vandværk. Mark nr. 12-0, 13-0, 14-0, 16-0 og 16-1 ligger helt eller delvist inden for gammelt indvindingsopland til Sandagergård Vandværk, mens mark nr. 10-0 og 11-0 ligger delvist inden for nyt indvindingsopland til Sandagergård Vandværk.

Når kortlægningen for området er færdigt fastlægges den endelige placering af indvindingsoplandet for Sandagergård Vandværk og dermed også indsatsområde for vandværkets kildeplads. I den forbindelse kan der også ske en ændring af OSD og NFI.

Alle udspretningsarealerne ligger uden for 300 meters beskyttelseszone for vandværksboringer (hygiejnezonen). Sandagergård Vandværks boringer er filtersatte i niveau 69-86 meter under terræn.

Den beregnede udvaskning af nitrat fra rodzonen på udspretningsarealerne mark nr. 1-0, 2-0, 6-0, 12-0, 13-0 14-0 og 20-0 er i følge ansøgningssystemet beregnet til 36 mg/l med en merbelastning på 1 mg/l på arealerne. Udvasning fra rodzonen er for mark nr. 4-0, 5-0, 9-0, 10-0, 11-0, 16-1, 18-0 og G. 1-0 beregnet til 44-46 mg/l med en merbelastning på 1 mg/l.

På baggrund af de beregnede værdier for udvaskning af nitrat fra rodzonen er der ikke umiddelbart en risiko for forurening af drikkevand til vandværker, og for de arealer der muligvis ligger inden for område for kommende indsatsplaner for vandværker, er nitratudvaskningen ikke højere end evt. udvaskningskrav, der stilles i en indsatsplan. Det vurderes derfor, at der ikke i miljøgodkendelsen skal stilles yderligere vilkår til beskyttelse af grundvandet. Der stilles vilkår til den ansøgte udbragte gødningsmængde, som er en forudsætning for den beregnede udvaskning.

Nitratudvaskning i det ansøgte projekt

Det ansøgte projekt - nitratklasser

Alle udspretningsarealer med undtagelse af mark 17-1 afvander til Felsted Kog i Nisum Fjord, som er et meget kvælstofsårbart vandområde. Udbringningsarealerne ligger i et område med et nitratreduktionspotentiale på 76-100 %, og er derfor klassificeret som nitratklasse 0, hvor der ikke er krav om reduktion af udvaskningen i forhold til det generelle harmonitryk.

0,95 ha af husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til Venø Bugt, som er et mindre kvælstofsårbart område. Arealerne er beliggende i et område med nitratreduktionspotentiale på 76-100 %, og er klassificeret som nitratklasse 0, hvor der ikke er krav om reduktion af udvaskningen i forhold til det generelle harmonitryk.

Skema 9. Oversigt over fordeling af arealer i relation til nitratklasser, fosforklasser, jordtyper, dræningsforhold samt størrelse af arealer.

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	N-kl. 0 (ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0 (ha)	P-kl. 1 (ha)	P-kl. 2 (ha)	P-kl. 3 (ha)
1-0	7,43	Nej	JB4	7,43	1,64	7,43	0,00	0,00	0,00
4-0	7,93	Nej	JB1	7,93	6,88	7,93	0,00	0,00	0,00
5-0	3,33	Nej	JB3	3,33	3,33	3,33	0,00	0,00	0,00
6-0	3,19	Nej	JB4	3,19	3,00	3,19	0,00	0,00	0,00
9-0	7,58	Nej	JB1	7,58	7,37	7,58	0,00	0,00	0,00
11-0	6,92	Nej	JB2	6,92	6,92	6,92	0,00	0,00	0,00

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	N-kl. 0 (ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0 (ha)	P-kl. 1 (ha)	P-kl. 2 (ha)	P-kl. 3 (ha)
12-0	2,02	Ja	JB11	2,02	2,02*	0,00	0,00	2,02	0,00
13-0	3,27	Ja	JB11	3,27	3,27*	0,00	0,00	3,27	0,00
14-0	3,19	Ja	JB11	3,19	3,19*	0,00	0,00	3,19	0,00
16-0	3,72	Ja	JB1	3,72	0,00	0,00	0,00	3,72	0,00
16-1	1,29	Ja	JB1	1,29	1,29*	0,00	0,00	1,29	0,00
17-1	0,95	Ja	JB3	0,95	0,00	0,95	0,00	0,00	0,00
10-0	6,58	Nej	JB1	6,58	6,58*	6,58	0,00	0,00	0,00
21-0	2,95	Ja	JB1	2,95	0,00	2,95	0,00	0,00	0,00
22-0	7,88	Ja	JB1	7,88	0,00	7,88	0,00	0,00	0,00
23-0	7,46	Ja	JB1	7,46	0,00	7,46	0,00	0,00	0,00
2-0	8,07	Nej	JB4	8,07	0,48	8,07	0,00	0,00	0,00
20-0	6,30	Ja	JB4	6,30	6,30*	6,30	0,00	0,00	0,00
G. 1-0	13,44	Nej	JB1	13,44	0,52	13,44	0,00	0,00	0,00
18-0	6,20	Nej	JB1	6,20	6,20	6,20	0,00	0,00	0,00
Total	109,70			109,70	57,71	96,21	0,00	13,50	0,00

Det ansøgte projekt – nitratudvaskning

I den indsendte ansøgning drives arealerne med 2,19 DE/ha. Dette forudsætter anvendelse af K12 sædskifte, hvor andelen af græs er 70 %, samt en række øvrige forudsætninger for driften af arealerne, som er angivet i husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 3. Den maksimale tilladelige udvaskning fra projektet er 57,4 kg N/ha, og det konkrete projekt har en udvaskning, der er beregnet til 57,0 kg N/ha, jvf. Se Skema 10.

Skema 10. Beregning af N-udvaskning til rodzonen vha. Farm N ved planteavlsscenario, reduceret harmonitryk i henhold til nitratklasser, ansøgt drift samt drift uden husdyrgødning

Scenarier	Planteavls-sædskifte	Maksimal udvaskning	Ansøgt drift
Harmonitryk og anvendte Virkemidler	Handelsgødning S1/S3-sædskifte	2,3 DE/ha K12-sædskifte	2,19 DE/ha K12-sædskifte
N-udvaskning fra rodzonen	73,3 kg N/ha	57,4 kg N/ha	57,0 kg N/ha

Felsted Kog i Nisum Fjord har siden 2007 oplevet en stigning i dyrehold på 1,1 % i perioden 2007-2015. Dette betyder, at der kun kan meddeles miljøgodkendelse til projekter, der ikke belaster fjorden mere end hvis der havde været tale om planteavlproduktion med mineralsk gødning (handelsgødning).

I det konkrete projekt er der en udvaskning fra rodzonen, der er 16,3 kg N/ha mindre end ved et planteavlssædskifte, hvorfor der ikke er en husdyrgødningsbetinget belastning af fjorden. Som følge heraf vil projektet ikke øge den kumulative belastning af fjorden.

Der stilles vilkår til den ansøgte mængde og type af husdyrgødning og det ansøgte næringsstofindhold, som udbringes på arealerne, da dette er en forudsætning for den beregnede udvaskning.

Samlet vurdering af nitratudvaskningen

På baggrund heraf vurderer Holstebro Kommune, at forudsætningerne for husdyrlovens beskyttelsesniveau er opfyldt, jf. pkt. 1A-C. Herudover er der ingen husdyrgødningsbetinget påvirkning til Natura 2000-områderne i det ansøgte projekt. Holstebro Kommune vurderer derfor, at projektet både selvstændigt og i sammenhæng med andre planer og projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt negativt.

Fosforudvaskningsrisiko i det ansøgte projekt

Udbringning af husdyrgødning kan medføre et fosfortab til vandmiljøet, men der findes på nuværende tidspunkt ikke en beregningsmetode til vurdering af udvaskningen. Vurderingen af risikoen for fosfortab fra et ansøgt projekt baseres derfor på en generel risikovurdering.

Tilføres der mere fosfor end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre tab af fosfor til vandmiljøet, hvis der ikke er transportveje i form af f.eks. dræn, nærhed til overfladevande og lignende. Risikoen for og omfanget af tab af fosfor til vandmiljøet vil være afhængig af fosforpuljen i jorden og jordtypen.

Risikoarealer i relation til terrænforhold

Udbringningsarealerne er beliggende på relativt fladt terræn, og der er på husdyrbrugets udbringningsarealer i Holstebro Kommune ikke konstateret områder med hældninger over 6 grader i umiddelbar nærhed af vandløb eller grøfter. Udbringningsarealerne vurderes derfor ikke at være særlige risikoarealer mht. overfladeafstrømning.

Fosforklasser og fosforoverskud

De ejede og forpagtede udbringningsarealer er primært bestående af sandede jorde, samt en mindre del af humusjorde på lavbundsarealer, jvf. skema 9. De drænede lavbundsarealer er beliggende i fosforklasse 2, og der er samlet 13,5 ha beliggende i fosforklasse 2, hvor der er et krav om et maksimalt fosforoverskud på 2,0 kg P/ha.

Husdyrlovens krav til fosforoverskud er overholdt med 136 kg P, og det arealspecifikke fosforoverskud er 3,1 kg P/ha.

Samlet vurdering af fosforudvaskningen

Holstebro Kommune har foretaget en individuel vurdering af tabsrisikoen for husdyrbrugets udbringningsarealer. Der er på baggrund af vurderingen stillet vilkår til sikring af vandmiljøet. Holstebro Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke kunne påvirke Natura 2000-området Nissum Fjord, herunder Felsted Kog væsentligt negativt.

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

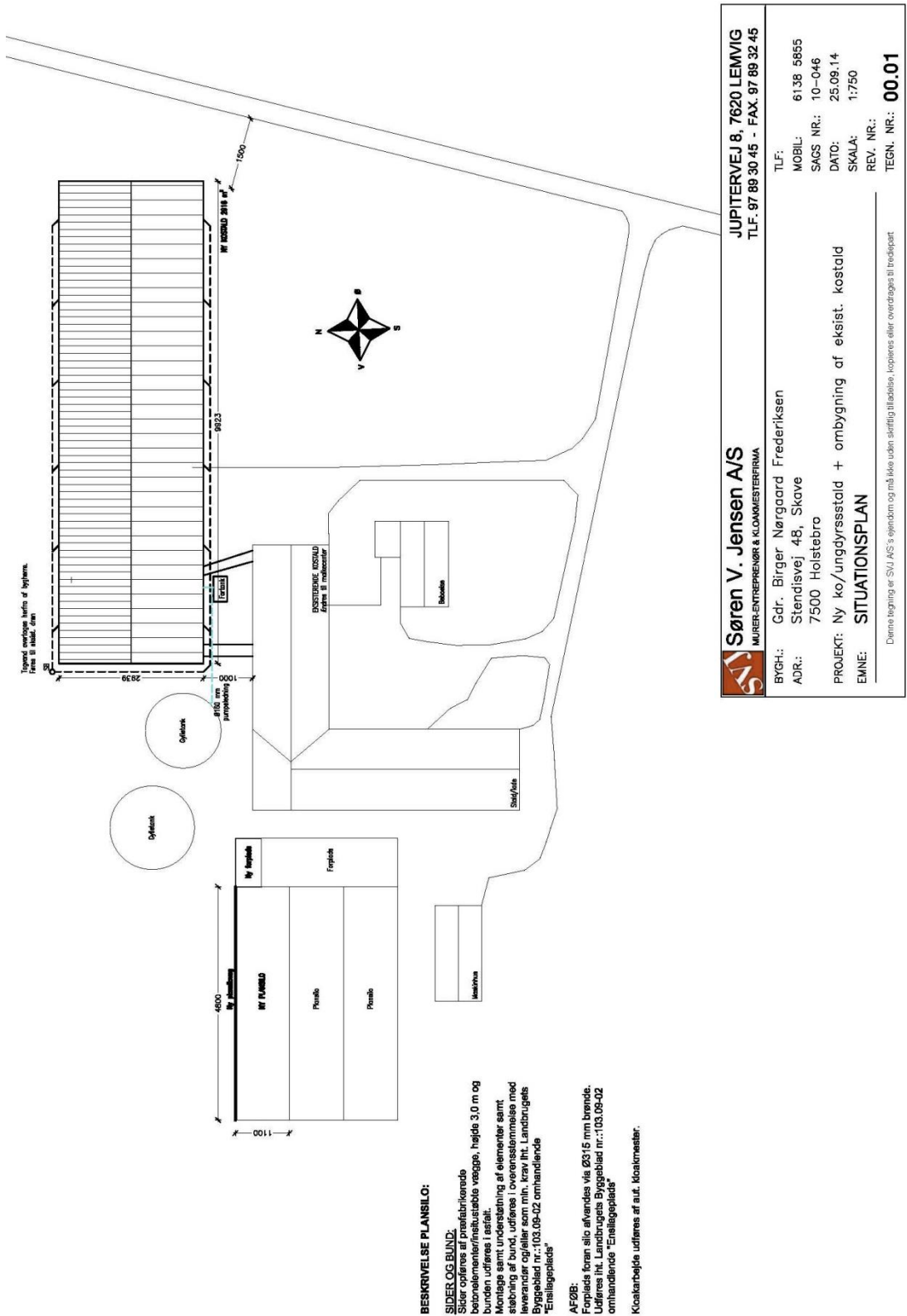
Husdyrbrugets forenelighed med naturområders sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

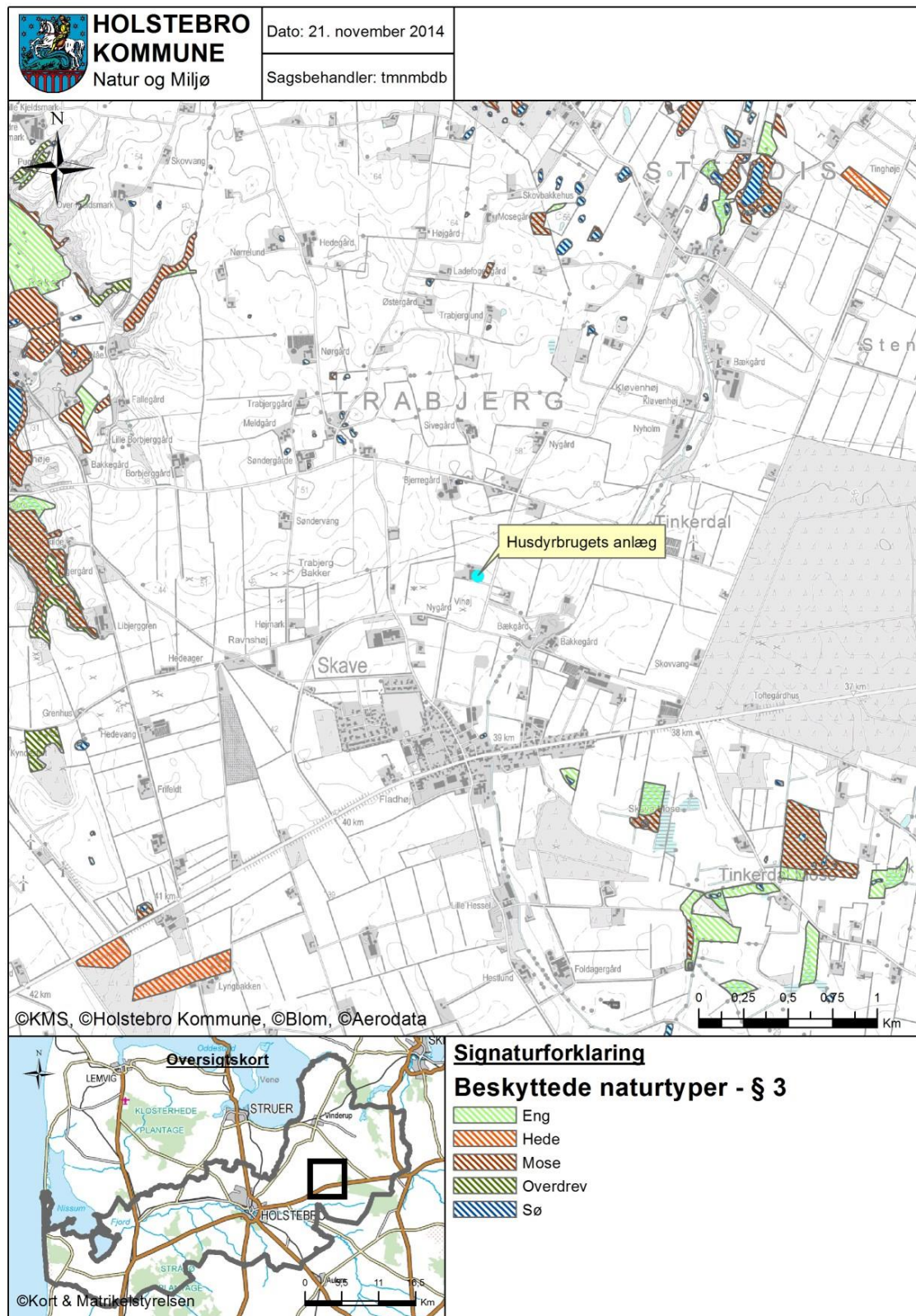
Bilag

Bilag 1 – Husdyrbrugets indretning

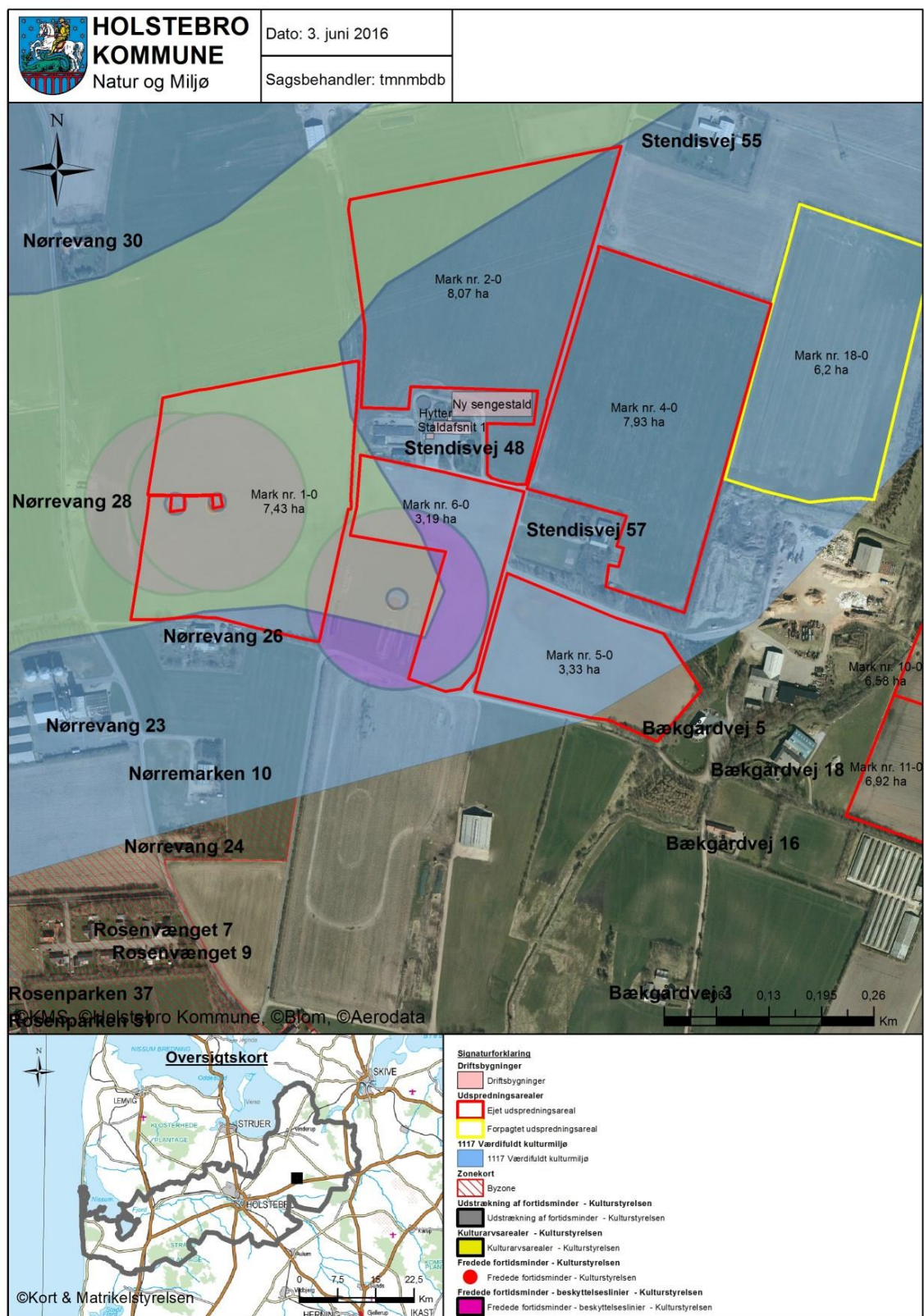

Bilag 2 – Naturområder omkring anlæg

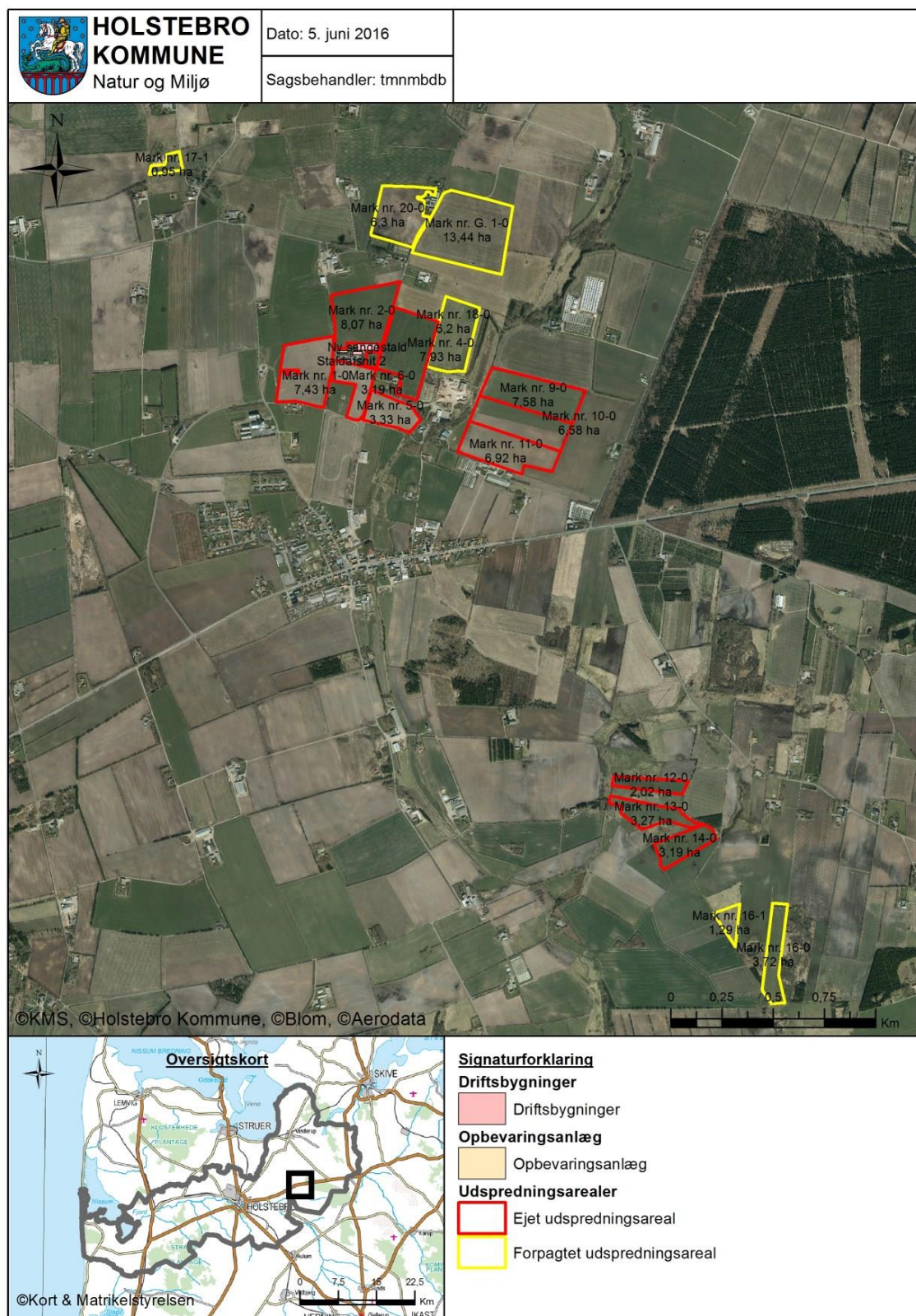

Bilag 3 – Landskabelige forhold

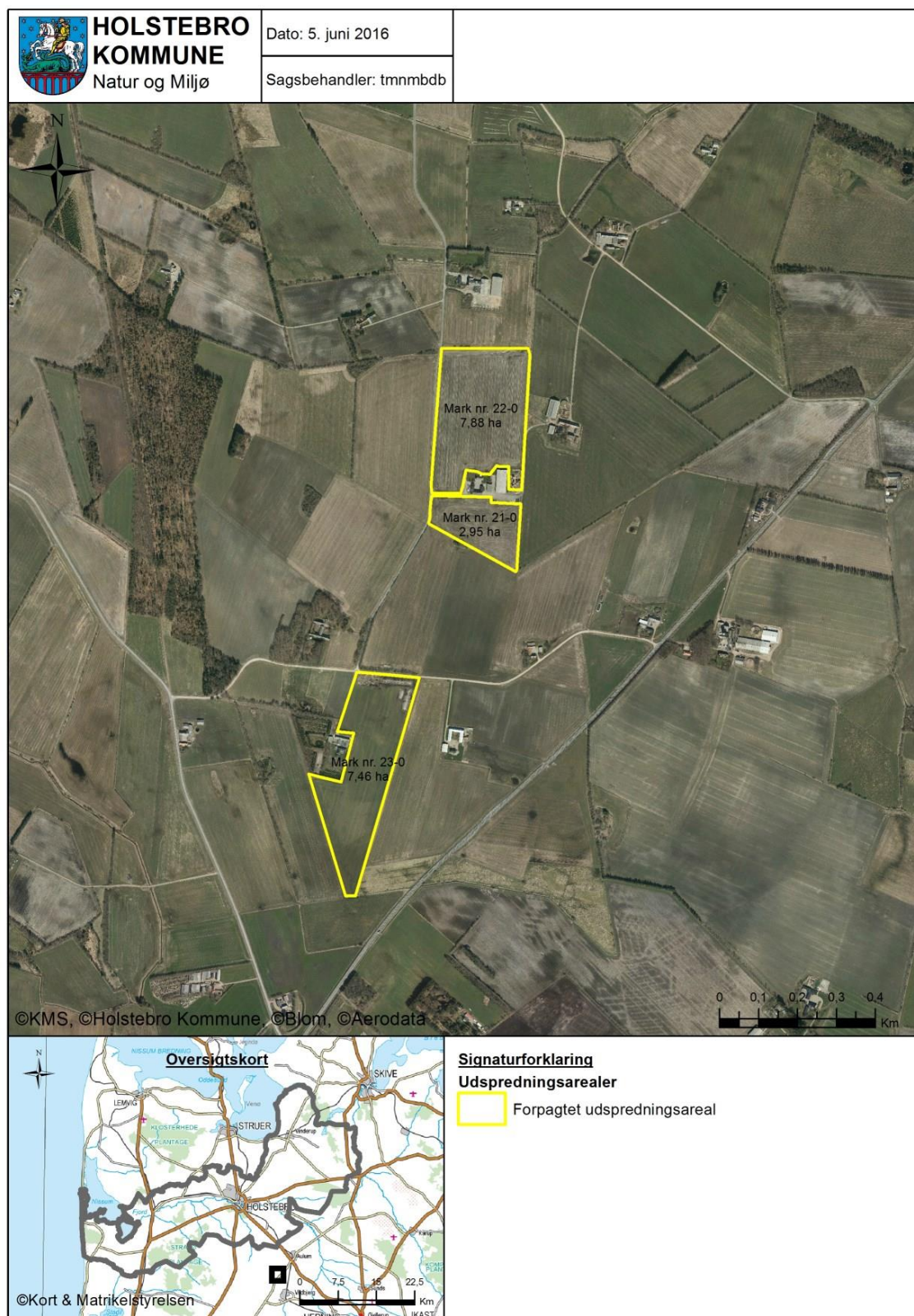

Bilag 6 – Udspretningsarealer i Holstebro Kommune

Bilag 7 – Udspretningsarealer i Herning Kommune

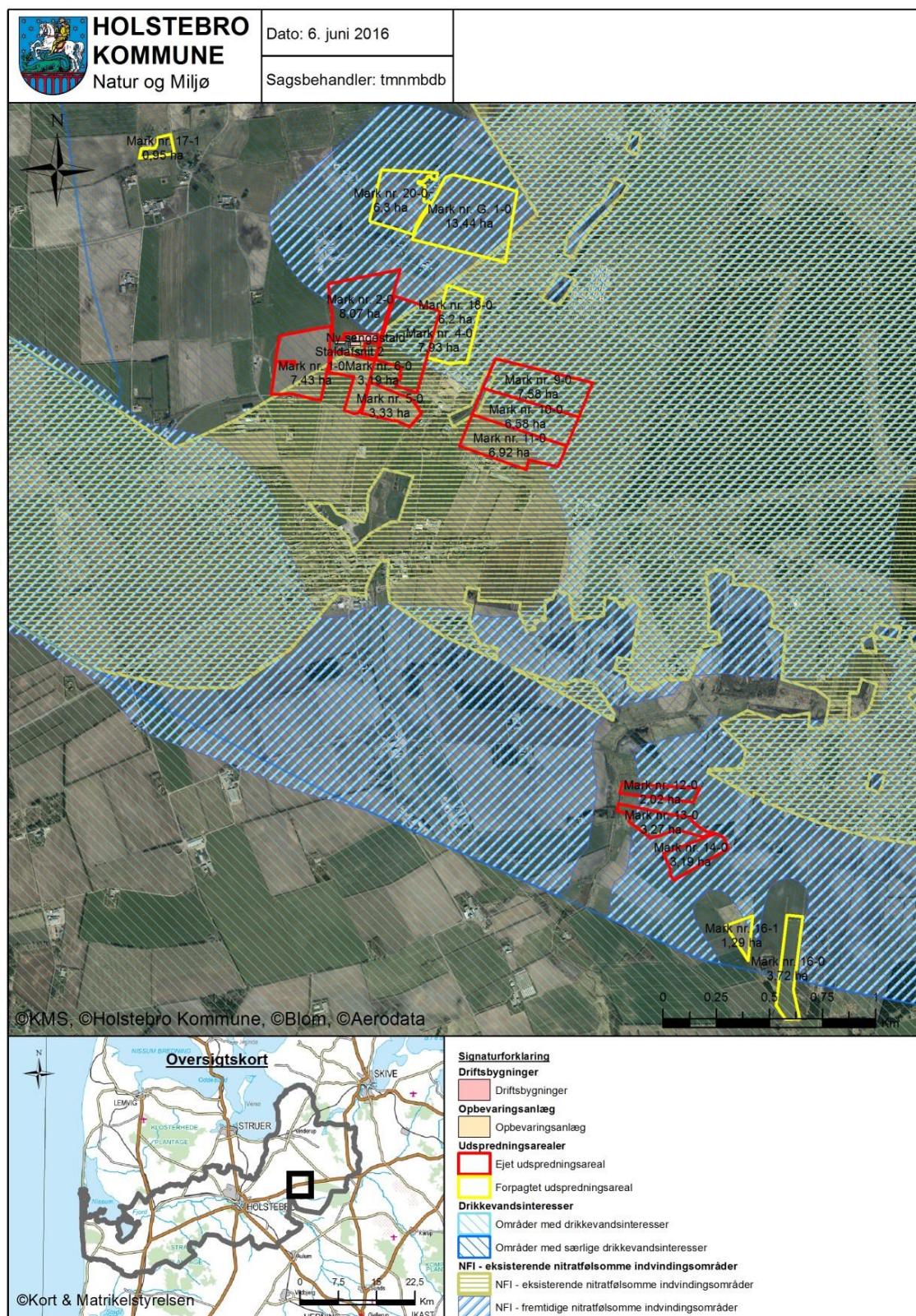
Bilag 8 – Transportveje

2016	
Birger Frederiksen Stendavej 48, Slave 7500 Holstebro Heden & Fjorden Planer & Miljø 82-9 0006 Transport i Næsgaard Markens ADVISER	Udarbejdet af: Karen V. Thomsen Tlf. 97468048 Date: 26-05-2016 Heden & Fjorden rådgivningscenter Heden & Fjorden Transport i Næsgaard Markens ADVISER

Bilag 9 – Udspretningsarealer og nitratfølsomt område

Bilag 10 – § 46 vurdering fra Herning Kommune

Birger N Frederiksen
Stendisvej 48
7500 Holstebro

Miljø og Klima
Rådhuset, Torvet
7400 Herning
Tlf.: 9628 2828
Lokal 9628 8079

mikl@herning.dk
www.herning.dk

Sagsnummer:
09.17.00-P19-77-12

Kontaktperson:
Louise Lindegaard Weinreich

Dato: 22. november 2013

Dato: 22-11-2013

Udtalelse om arealer beliggende i Herning Kommune

Sagsbehandler: Louise Lindegaard Weinreich

Sagsnr.: 09.17.00-P19-77-12
(bedes anvendt ved henvendelse)

Birger N Frederiksen har søgt Holstebro Kommune om en § 11 miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på Stendisvej 48, 7500 Holstebro. Herning Kommune udtaler sig på den baggrund om arealer beliggende i Herning Kommune.

Det oplyste:

1. Arealet beliggende i Herning Kommune udgør 18,29 ha og betegnes mark

Mark 21-0

Mark 22-0

Mark 23-0

2. Dyretrykket er på 2,19 DE/ha

3. Arealerne er drænede og JB1

Herning Kommune stiller ingen vilkår til arealerne, der indgår i miljøgodkendelse af Stendisvej 48, 7500 Holstebro og som er beliggende i Herning Kommune.

Herning Kommunes vurdering:**Påvirkning af grundvand**

Alle arealer ligger udenfor nitrattfølsomt indvindingsopland, nitrattfølsomt indsatsplanområde og nitrattfølsomme områder med særlige drikkevandsinteresser. For arealer i områder med almindelige drikkevandsinteresser, vurderes de generelle landbrugsregler at være tilstrækkelige til at sikre grundvandet i disse områder.

Herning Kommune vurderer, at grundvandet er tilstrækkeligt beskyttet ved de generelle landbrugsregler.

Påvirkning af overfladevand**Referencesædskiftet**

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med vurdering af beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. IT-systemet fastlægger et referencesædskifte for alle husdyrbrugets arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs pr. 1. januar 2007. For hver mark skal desuden aktivt vælges et sædskifte.

Kvægbruget er omfattet af bilag 2 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen (harmonikrav på 2,3 DE/ha), som har helt specielle krav til sædskiftet og driftspraksis. Disse kan derfor ikke anvende ændrede sædskifter som virkemiddel, men bliver pålagt et K12-sædskifte. Det vil dog være muligt for disse kvægbrug at anvende flere efterafgrøder end kravene, hvis kravet til arealet med roer, græs og efterafgrøder øges tilsvarende. Det normale krav er på 70 %. Ansøger har valgt at bruge et K12-sædskifte ved udvidelsen på ejendommen.

Søer

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i oplandet til Svanholm Sø, Knudmose Sø, Fuglsang Sø, Søby Sø, Kraftsværkssøen, Gødstrup Sø, Sidetagssø M, Sunds Sø eller Søbylejet. Sunds Sø og Søby Sø er Lobelie søer beskyttet efter § 7, mens Gødstrup Sø, ifølge Herning Kommuneplan 2013-2024 er målsat som et område med naturligt og alsidigt plante og dyreliv. For de resterende søer må tilstanden ikke forringes. Derved har alle søerne et søopland, som der skal tages hensyn til.

Der er ingen vandhuller/søer på udbringningsarealerne. Mark 21-0 ligger cirka 3,5 meter fra en ikke beskyttet sø på over 100 m². Marken er ikke skrånende end 6 ° ned mod søen.

Ansøger oplyser, at der ikke udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer, da der er fare for afstrømning til søer eller lignende.

Herning Kommune vurderer, at landbrugsdriften af udbringningsarealerne ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af den nærtliggende sø, da der ikke er risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning ned mod søen.

Vandløb

Jævnfør Herning Kommuneplan 2013-2024 må vandløb ikke anvendes til formål, der hindrer fastholdelse eller opnåelse af de fastsatte målsætninger. Indtil vandplanerne i Herning Kommune træder i kraft gælder dog gældende bekendtgørelser samt retningslinjerne for vandløb mm. i Regionsplan 2005 for Ringkøbing Amt.

Nogle af udbringningsarealerne ligger ned til vandløb/afvandingsgrøfter. Udbringningsarealerne skråner på intet sted ned mod vandløb/afvandingsgrøfterne.

Ansøger oplyser, at der ikke udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer, da der er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lignende.

Herning Kommune vurderer, at landbrugsdriften af udbringningsarealerne ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de nævnte vandløb, da der ikke er risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning ned mod vandløbene.

Nitrat

Alle udbringningsarealerne ligger udenfor nitratklasse 1-3, derfor er arealerne robuste. Robustheden af arealerne vurderes ud fra, at arealerne ligger i et opland til et Natura 2000-område, der er meget sårbart overfor kvælstof-udvaskning. Da arealerne ligger udenfor nitratklasserne, tilbageholdes mellem 76-100 % af kvælstoffet jf. sårbarhedskortet og reduktionskortet.

Herning Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau med de stillede vilkår er tilstrækkeligt, til at sikre mod nitratudvaskning fra de oplyste udbringningsarealerne.

Påvirkning af Natura 2000-vandområder

I forbindelse med udarbejdelsen af denne § 46 udtalelse er det aftalt mellem Herning Kommune og Holstebro Kommune, at Holstebro Kommune står for at vurdere og beregne påvirkningen af Nisum Fjord og Ringkøbing Fjord med kvælstof og fosfor fra udbringningsarealer beliggende i begge kommuner. Dermed har Herning Kommune ikke yderligere kommentarer til dette.

Påvirkning af natur**Spredningskorridorer**

Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor et område, der i Herning Kommuneplan 2013 – 2024 er udpeget som spredningskorridor.

Beskyttede naturtyper i forhold til kvælstof: Kategori 1 natur:

Nærmeste EF-habitatområde er Ovstrup Hede med Røjen Bæk nr. 249. Området ligger cirka 9,3 nordøst for nærmeste udbringningsareal. Ovstrup Hede ligger mellem Herning og Holstebro er et 490 hektar fredet område med indlandshede, nåletræsplantage, enge, overdrev og vandløb. Indlandshedens flora og fauna er sårbar. Ovstrup Hede er A-målsat i Herning Kommuneplan 2013-2024. For A-målsatte områder er målet, at de bevares med deres sjældne plante- og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne.

Ovstrup Hede er udpeget på baggrund af naturtyper:

Nr.	naturtyper	Nr.	naturtyper
3260	Vandløb med vandplanter	6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
4010	Våde dværgbusksamfund med klokkelyg	7140	Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)	7230	Rigkær

Endvidere er nedenstående arter også en del af udpegningsgrundlaget:

Nr.	arter	Nr.	arter
1037	Grøn kølleguldsmed (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)	1355	Odde (Lutra lutra)
1096	Bæklampret (<i>Lampetra planeri</i>)		

Baggrundsbelastningen for området ligger på 16,1 kg N /ha/år.

Herning Kommune vurderer, at landbrugsdrift på udbringningsarealerne ikke vil påvirke Ovstrup Hede væsentligt på grund af den lange afstand.

Beskyttede naturtyper i forhold til kvælstof: Kategori 2 og 3 natur:

Ved udbringning af gylle kan der konstateres påvirkning af nærliggende arealer som følge af afdrift. Ved udbringning af gylle kan der konstateres påvirkning på op til 1 kg N/ha/år indenfor 10 meter fra markkant. Der er ikke registreret kategori 2 eller kategori 3 naturområder indenfor udbringningsarealerne. Ingen af arealerne grænser op til kategori 2 eller kategori 3 naturområder. Det nærmeste kategori 3 moseområde ligger mere end 160 meter væk. Se bilag 1.

Markerne var dyrket i nudrift. Der vil således ikke ske en intensivning af gødningstrykket på markerne op til naturarealerne.

Ammoniakfølsom skov

Udbringningsarealerne ligger mere end 100 meter fra nærmeste potentielt ammoniakfølsomme skov og egekrat. Dermed har driften af arealerne minimal betydning for skoven/egekrattet. Se bilag 1.

Herning Kommune vurderer på den baggrund, at de generelle regler at være sikkerhed nok i forhold til beskyttelse mod tilstandsændringer på de nærværende liggende naturarealer.

Påvirkning af bilag IV-arter, rødlistearter mv.

Da udbringningsarealerne tidligere har været anvendt til landbrugsdrift og dermed ikke indebærer opdyrkning af ekstensivt dyrkede udbringningsarealer, vil landbrugsdriften af disse arealer i ansøgt drift ikke have en væsentlig negativ påvirkning af Bilag IV-arter.

Herning Kommune vurderer, at lovlig håndtering af husdyrgødning indenfor udbringningsarealerne ikke vil have en væsentlig negativ effekt på de beskyttede arter.

Påvirkning af kulturmiljø

I nedenstående afsnit vil udbringningsarealernes beliggenhed blive gennemgået i forhold til de udpegninger af kulturmiljø, fredninger mm., der er registreret i området.

Udbringningsarealerne ligger ikke indenfor eller i nærheden af (mere end 300 meter):

- Fredede fortidsminder
- Beskyttede diger
- Fredede områder / Fredninger
- Fredede områder
- Fortidsminder eller
- Skovrejsning

Med venlig hilsen

Louise Lindegaard Weinreich

Agronom

Miljømedarbejder, Herning Kommune

Direkte tlf. nr.: 9628 8079

Mail: mikll@herning.dk

Bilag 1: Oversigt over udbringningsarealerne i Herning Kommune i forhold til beskyttet natur, potentiel ammoniakfølsom skov, fosforklasse I, II, III samt en ikke beskyttet sø nær mark 21-0.

Bilag 11 – Accept fra omkringboende

Jeg bekræfter hermed at jeg ikke har indvendinger til tillægget:

Dato 27/5 Navn og Adresse DORTHE NYBÅRD NIELSEN STENDISVEJ 57

Dato 27/5 Navn og Adresse Stavns og Flimby Bæk ^{Skovvej 46}

Dato 27/5 Navn og Adresse Mogens Frederiksen ^{Spejbjergvej 3}

Dato 27/5 Navn og Adresse Monte Rasmussen Nørrevang 28

Dato 29/5 Navn og Adresse Carsten Jensen Vester Trøjsgvej 5

Dato 29/5 Navn og Adresse Børsthusen Nørrevang 26

Dato 29/5 Navn og Adresse Pet Fleng

30/5 dt Vildt Bøksingvej 5, 7500